

Передчуття

Цирк приїжджає без попередження.

Ніщо не віщує його появи: ані оголошення, ані замітки, ані афіші, ані згадки чи реклами на білбордах і в місцевих газетах. Цирк просто з'явився там, де ще вчора його не було.

До неба здіймаються смугасті чорно-білі намети. Годі й шукати тут золотих і червоних кольорів. Тут узагалі все безбарвне, окрім найближчих дерев і трави на навколишніх полях. Чорно-білі смуги випинаються на тлі сірого неба; незліченні намети найрізноманітніших форм і розмірів — безбарвний світ, обрамлений химерною, викуваною із заліза огорожею. І навіть невеличкі клаптики землі, котрі можна розгледіти ззовні, теж чорні або білі — їх пофарбували, притрусили пудрою, а може, скористалися якоюсь іншою цирковою витівкою.

Цирк ще не відчинив своїх дверей відвідувачам. Поки ще не час.

За кілька годин кожен у місті вже чув про нього, а по обіді чутки поширилися кількома сусідніми містечками. Циганська пошта значно ефективніша за друковане слово й навалу знаків оклику в паперових брошурах чи на афішах. Несподівана поява загадкового цирку — новина приголомшлива й небуденна. Роззяви зачудовуються разючими розмірами найвищих шатер, витріщаються на годинник, який розташований

просто на воротах і який ніхто не в змозі належним чином описати.

Над ворітьми майорить вивіска, де написано білими літерами на чорному тлі:

ВІДЧИНЯЄМОСЯ В СУТІНКАХ

ЗАЧИНЯЄМОСЯ НА СВІТАНКУ

«Що це за цирк такий, що працює лише вночі?» — дивуються люди. Жоден не знає відповіді, але, перш ніж сутінки опускаються на місто, перед ворітьми вишиковується чималенька юрба глядачів.

Звісно ж, і ти серед них. Цікавість заволоділа тобою, зрештою так зазвичай і трапляється. Ти стоїш в останніх сонячних променях, закрутивши довкола шиї шарф, аби врятуватися від прохолодного надвечірнього вітру, і хочеш побачити на власні очі, що ж це за цирк такий, що відчиняється після заходу сонця.

Там, за парканчиком, видніється каса з квітками, але її досі зачинено, а на віконце опущено ґрати. З наметів не чути ані звуку, окрім шурхоту, коли вони тріпотять від найслабшого подмуху вітерцю. Хвилини спливають, і в усьому цирку рухаються лише стрілки годинника, якщо це скульптурне диво взагалі можна так назвати.

Цирк має покинутий і спустілий вигляд, але тобі здається, що вечірній вітерець разом зі свіжим ароматом осіннього листя приносить ледь чутний подих карамелі. У прохолодному повітрі майже невловимо пахне чимось солодким.

Сонце ховається за обрієм, і залишки світла із присмерку перетворюються на сутінки. Люди довкола тебе

тривожно буркотять, човгання натовпу нагадує шум моря, усі бубонять, що добре було б пошукати теплішу місцину, аби скоротити вечір. Ти й сам розмірковуєш, чи не податися геть, — коли це стається.

Спочатку лунає шипіння, майже нечутне за вітром і теревенями. Приглушений звук, наче чайник, що от-от закипить. Потім запалюється світло.

Над усіма наметами замиготіли вогники, мовби цілий цирк укрила хмара надзвичайно яскравих світлячків. Щойно побачивши світло, натовп вичікувально завмирає. Хтось затамовує дух. Якась малеча плескає в долоні, а оченята так і сяють від радощів.

Коли всі шатра засвітилися вогнями й заіскрилися під нічним небом, з'являється знак.

Спалахують іще більш схожі на світляків вогники, натягнуті над парканом, захищені серед залізних завитків. Полум'яніючи, деякі з них лускають, випромінюючи фонтани мерехтливих білих іскор і дрібки диму. Ті, хто стоїть ближче до огорожі, задкують на кілька кроків.

Спочатку вогники здаються просто випадковим візерунком. Але коли їх запалюється більше, стає зрозуміло, що вони складаються в рукописні літери. Спочатку можна упізнати *S*, а за нею ще кілька: несподівану *q* і декілька *e*. Коли остання лампочка вибухає світлом, а дим разом з іскрами розсіюється, можна прочитати вигадливий сліпучий напис. Ти нахиляєшся ліворуч, аби бачити краще, і читаєш:

*Le Cirque des Rêves*¹

¹ Цирк Сновидінь (фр.). — Тут і далі — прим. пер.

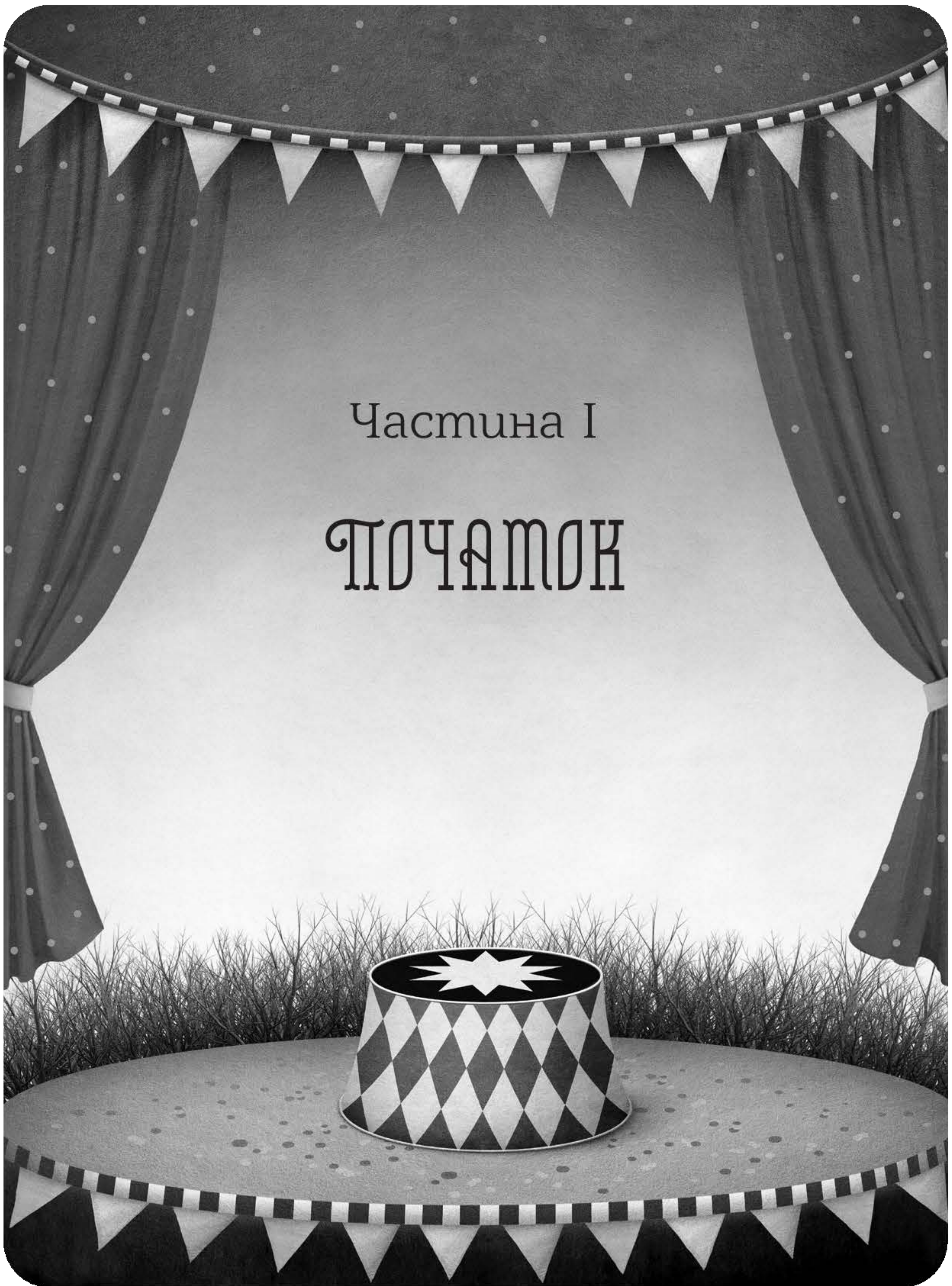
Хтось у натовпі з розумінням усміхається, поки решта людей насуплює брови й кидає допитливі погляди в бік сусідів. Маля біля тебе тягне маму за рукав і випрошує прочитати написане.

«Цирк Сновидінь», — відповідає жінка. Дівчинка захоплено всміхається.

Залізні ворота здригаються, скидають засуви, наче за власним бажанням, розчахуються й запрошують натовп усередину.

Цирк відчинився.

Тепер ти можеш зайти.

Частина I

ПОЧАТОК

Усе в *Le Cirque des Rêves* складається з кіл. Можливо, люди хотіли віддати належне походженню слова «цирк», котре виникло з грецького *kirkos* — коло чи кільце. І хоча тут чимало реверансів у бік цирку як історичного явища, це місце важко назвати традиційним цирком. Воно складається не з одного шатра з ареною посередині, до якої збігаються кола глядацьких місць, а з цілої низки наметів, схожих на піраміди: деякі з них велетенські, а інші — геть невеличкі. Кільця доріжок огинають шатра, і увесь цирк причаївся за круглим парканом. Петлі й нескінченність.

Фрідрік Тіссен, 1892

Сновида — це той, хто може знайти свій шлях лише в місячному сяйві, і кара його в тому, що він бачить світанок раніше за решту світу.

Оскар Вайлд, 1888